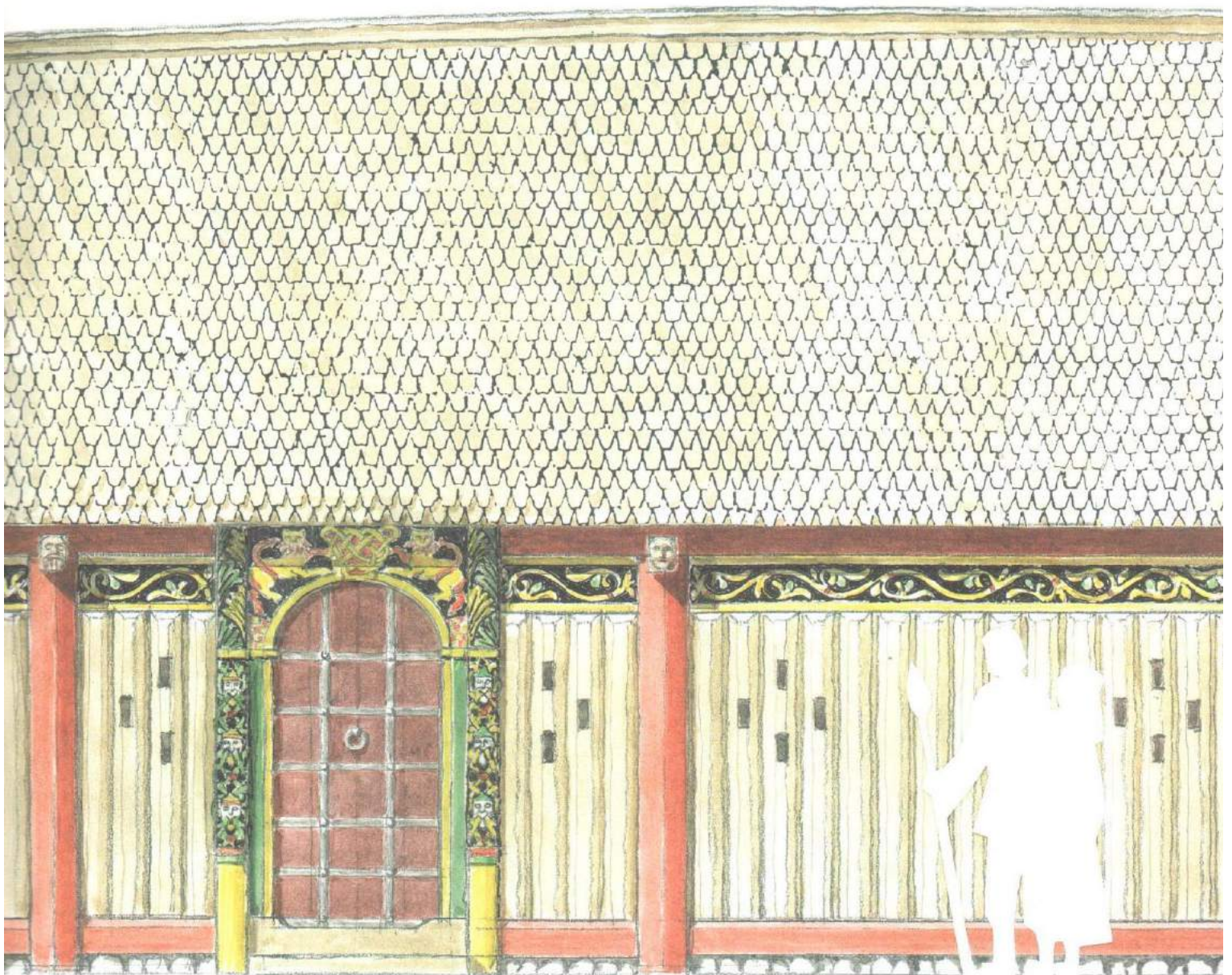

VIKINGELANDSBYEN

i Albertslund 2001

11. ÅRH. SÆLSHUS I VIKINGELANDSBYEN.

Indhold

Personalet	4
Det rekonstruerede miljø	5
Salshuset	5
Risbytapetet	5
Musikinstrumenter	5
Dragter	6
Ovne	6
Brændeskjul	7
Gryder	7
Haverne og trekanten	7
Dyrehold	8
Den pædagogiske virksomhed	8
Set og hørt i Vikingelandsbyen	10
Åbent hus	11
Danmarkshistorien i Vestskoven	11
Vikingelandsbyens 9-årsdag	11
Venneforeningen	12
Gæster	12
Medier	13
Årets tema 2002 – fortællekunst	13
10-års jubilæum – hvad nu?	15
Bilag: Brev til medbyggerne med liste og skitse over arbejdsopgaver	17

Vikingelandsbyens 9. årsberetning

Tekst: Jørgen Poulsen og Maria Ojantakanen
Layout: Steven Leweson
Tryk: Alpha Grafik
Sat med: Middleton og Quadraat 10/13
Oplag: 300 stk.

Omslagsillustrationen er en af Bente Draibys tidlige skitser til Salshuset.

Vikingelandsbyen

Ledøjevej 35
2620 Albertslund
Tlf: 43 64 20 29 (8-8:30)
E-mail: risby@vikingelandsbyen.dk
www.vikingelandsbyen.dk

2001

Årets tema var musik.

Salshuset kom under tag og vi sætter slutspurten ind.

Nøkkerose og hendes tyrekalv flyttede ind på vores nye mark.

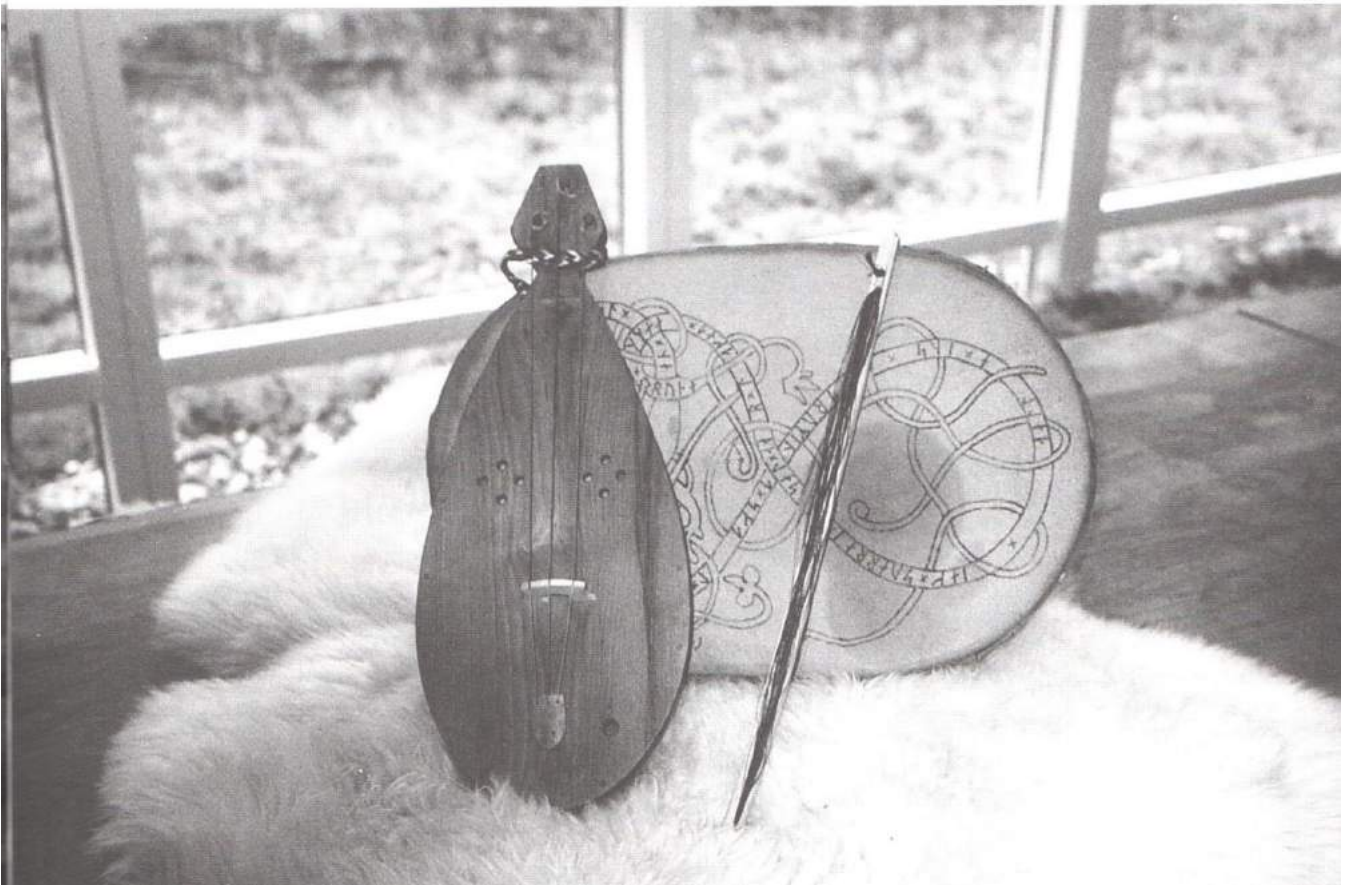
Vi sagde farvel til den første klasse, som har besøgt os igennem et helt skoleforløb.

I Salshuset viede Finn Aaberg Venneforeningens Bo og Bente.

Maria kylede sin stemme ud over St. Vejleådalen.

Vi pustede liv i hjemmesiden.

Vi håber at få en god jubilæumssæson sammen med jer.

Personalet

Vi gik ind i det nye årtusind med et nyt hold, bestående af nogle gamle og mange nye ansigter. Holdets sammensætning blev ved med at skifte i løbet af sæsonen. Det satte sit tydelige præg på sæsonen – vi fik intet forærende. Teknikker skulle læres fra grunden og rutiner bygges op. Alligevel indfandt roen sig, før sommeren var omme.

I løbet af året har personalet set ud som følger:

- Fastansatte: Jørgen, Maria og Bente Draiby.
- Ansat gennem erhvervsafdelingen: Kirsten, Marina, Zinta, John, Harald, Thomas, Johnny, Kathe, Trine, Pernille, Peter og Jane.
- Vikar: Bente Leweson.
- Konsulenter: Anna Nørgård og Helle Thun.
- Praktikanter: Tine og Klaus samt Aare fra Estland.

I februar sagde Harald farvel efter 3 år. Han vil blive husket som 'snittermand', smed, ekspert i alt fra ben og horn til ringbrynjer og ikke mindst som hold-ved-montør på Salshuset.

Zinta flyttede til Jylland i maj og efterlod sig vigtige bidrag til Vikingelandsbyens rekonstruktionssamling. En drejekværn i rhinsk basaltlava, gryder og smykker i fedtsten og meget mere. Hun har nu valgt kunsthåndværkervejen

John Wilborg gik på efterløn den 1. januar 2002. Vi siger tak til John for en stor og mangesidig indsats. Vi kommer til at savne hans snilde, opfindsomhed og stemningsskabende beretninger fra 'de syv verdenshave'. Johns arbejde har sat sig spor i form af mange øksehug på Salshuset og senest med opførelsen af vores nye brændeskjul.

Kathe deltog i det meste af sommersæsonen og introducerede begrebet kyling i Vikingelandsbyen.

Marina, Thomas, Trine, Pernille og Peter holdt op i løbet af året. Kirsten, Johnny og Jane fortsætter ind i næste sæson.

Viggo har igen i år ydet en stor indsats og har lige lagt sidste hånd på Højsædestolen. Han får ud over én øl om dagen (når det er varmt) også kæmpeknus og store smil fra hele personalet som bonus, når han møder op.

Helle fra Venneforeningen arbejder med to dage om ugen, og det er vi meget glade for. Vi håber at kunne gøre brug af Helles viden og kunnen de næste år også.

Pelle Buhl arbejder på den runesten, som tidligere børnedirektør Yvonne Svendsen har taget initiativ til. Mange får sig en spændende snak med Pelle om runer, runesten og det oldnordiske sprog. Alle håber at han har lyst til fremover at komme og hugge på flere sten.

Klaus, som kom her i skolepraktik, er nu blevet så skrap til at lave perler, at vi har kunnet bruge ham som instruktør i formidlingen.

Vores tekstilkonsulent, Anna Nørgård, deltog i det pædagogiske arbejde i Hjemmeferien. I november var hun her en dejlig uge, hvor vi fordybede os i uld- og væveteknik.

Helle Thun er sanger og har studeret traditionel sang i Sverige. Hun var her i to omgange og satte sig lydligte spor.

Kommunalbestyrelsen bevilgede os et beløb til ansættelse af en militærnægter, som skal gøre samfundsgavnlig tjeneste. Ved udgangen af året blev vi godkendt som udstationeringssted. Nu er det spændende om det lykkes os at få en ny medbygger på denne måde. Der er mange flere udstationeringssteder end der er nægttere til, så det er langt fra sikkert, at det lykkes. Vi får se!

Slutspurten frem mod indvielsen af Salshuset og hele jubilæumssæsonen kræver en ekstraordinært stor indsats. Vi håber at såvel gamle som nye kræfter vil give den en ekstra skalle.

Vil visiteringen fra Erhvervsafdelingen give os nye, gode kræfter i år? Får vi ekstraordinært lov til at overføre ubrugte løsarbejdertimer fra sidste år – opgavens omfang taget i betragtning? Hvis ikke vi kan tilbyde et rimeligt timetal i en sammenhængende periode, er det i dag meget svært at få en god mand. Resultatet kunne i år let blive, at vi i hverdage stod helt alene med slutspurten.

Det rekonstruerede miljø

SALSHUSET

Salshusets færdiggørelse nærmer sig med små, korte, seje skridt.

- Tagdækningen med egespån er færdig.
- Vi har ved rygningen monteret en sokkel for rygåsen.
- Det øverste af endegavlene er blevet beklædt med små spån og det nederste er blevet lerklinet.

De fleste gæster har vist forståelse for at indkøbet af færdige spån var nødvendigt for at huset kunne blive færdigt inden for en rimelig tid. 4½ år har det alligevel taget os at nå dertil, og de, som har fulgt os tæt, ved godt at vi har knoklet med økserne. Vi behøver ikke at vise, at vi kan hugge spån i 6-7 år.

Cirka 100 mennesker har på et eller andet tidspunkt givet en hånd med ved byggeriet – de har nu fået en opfordring til at deltage i slutspurten og være med til at fejre det endelige resultat. Vi bringer opfordringen som bilag med tegningsoversigt over opgaverne.

Det skal lykkes! Ingen timer må gå til spilde!

RISBYTAPETET

Syholdet bag vores store broderi, Risbytapetet, har fået nye medlemmer undervejs. Broderiet viste sig at være en større opgave, end mange havde troet, og

nogle af stykkerne blev først påbegyndt i sommer. Samtidig blev det første stykke færdiggjort, og det har nu ved årets slutning fået selskab af endnu to stykker. Et fjerde er lige ved at være færdigt og de øvrige er godt på vej. De hurtigste syersker lider nærmest af afvænningsproblemer, så vi må til at finde på nye opgaver.

Alt garn til tapetet er plantefarvet, og Bente Draiby har efterhånden fået stor erfaring på området. Det er ret nemt at plantefarve, men at ramme en bestemt farve kan være meget svært, og at ramme den samme farve to gange er nærmest en umulighed! Alligevel er det lykkedes hende meget godt! Risbytapetet kommer til at indeholde flere grønne nuancer end dets forlæg Bayeuxtapetet, men da rammen for motivet er Vestskoven, er det vel helt på sin plads?

Vi kan afsløre, at det færdige tapet 'risikerer' at blive meget flot! Alle syersker har vist sig have deres egen stil, såvel i sting som i farvevalg. Det bliver spændende at se, om det kan ses lige så tydeligt, når stykkerne bliver syet sammen, som det kan på Bayeuxtapetet. Vi har paralleller indenfor vikingetidens træskærerkunst – på Osebergskibet og på mange stavkirker, kan man tydelig se det personlige præg i fællesarbejderne.

MUSIKINSTRUMENTER

Landsbyens bestand af musikinstrumenter er blevet imponerende. Æren for det tilfalder Viggo!

Vi har:

- Tre lurer af hasseltræ efter fund i Herning og Holing.
- To traditionelle birkebarkslurer fra Sverige.
- Tre lyrer er rekonstrueret efter to forskellige fund – Baden-Württemberg 500-tallet og Hedeby 900-1000-tallet.
- En skalmeje (falsterpibe).
- En benfløjte.
- Et gemsehorn (blokfløjte af et horn).
- En York-panfløjte.
- Nogle folkelige blæseinstrumenter.
- Tre rammetrommer (med en runeboom).
- Forskellige rasle- og skrabeinstrumenter.
- Tre rebeker (små, rundbandede violinlignende instrumenter, se side 3) – en fra Hedeby 900-1000-tallet, to er lavet efter billedmateriale fra omkring 1060.
- Naturligvis har vi stadig vores gamle truthorn (kohorn) fra landsbyens barndom.

De fleste af instrumenterne hænger nu på en væg i Multihuset. De får senere deres egen plads i Salshuset. Musikgruppens medlemmer har lånt nogle in-

strumenter med hjem. Det er også en mulighed for en musiklærer, der på den måde vil forberede sig inden et besøg.

Et af årets projekter har været at fremstille strenge til vores lyrer. Vi forsøgte med tarme fra friskslagtede får, hvilket var en slimet, klæbrig affære. Det var meget svært at sno tarmene tilstrækkeligt hårdt, og resultatet var også at strengene knækkede, når de blev spændt op på lyren. Da vi ved en anden lejlighed prøvede med en tarmstump, vi havde købt hos en slagter, blev resultatet meget bedre. Næste gang vi slagter, vil vi derfor lægge tarmene i saltlage, for at trække væde ud.

DRAGTER

Vikingelandsbyen har ringe glæde af, at der i Eddadigtet *Rigs vandring* oplyses at bonden havde "stram klædning", eller at man i 1000-1100-årene åbenbart snørede ærmerne efter påklædningen for at være med på moden. Vores brug af tøjet stiller sine egne særlige krav. Det skal passe så mange som muligt, og det skal kunne tåle blive vasket mange gange!

Vinteren blev brugt til at kigge vores mønstre igenem og 'forny' modellerne. Det resulterede i en masse nye hørskjorter til drengene, i en model som vi kan stå inde for, og i en god størrelse, som passer de fleste fra 2-7 klasse! Til næste sommer satser vi på at få suppleret med flere pigesærke. Mange af uldkofterne synger på sidste vers – tøjet bliver hurtigt slidt op, så der er nok at lave.

Men også Syprojektet kæmper med skiftende personale. Gamle forsvinder og nye skal oplæres hele tiden.

Hvor står vi så i forhold til vores mål med Projekt Vikingedragter?

Der bliver vævet, syet, brikvævet og nålebundet. Syprojektet er kommet flot i gang med vævestolene. Selvom det er for koldt at væve om vinteren, er der foreløbig vævet fem forskellige stykker stof og et sjette er på vej. To af stykkerne er vævet af garn, som er farvet i landsbyen. Der er farvet garn til yderligere to store stykker. Et grønt stof fik sin særlige historie. Dels skulle det overfarves med indigo, opløst i gæret urin, hvilket var en ret ildelugtende proces. Dels blev garnet så skjoldet, at der ved vævningen faktisk opstod et ternet stykke stof – grønt i forskellige nuancer. Det blev faktisk så flot, at vi ikke kunne nænne at klippe det i stykker! Det skal nu bruges som alkoveforhæng i Salhuset.

En stor pose gråt garn venter på at blive vævet. Det er maskinespundet på Hjelholdt uldspinderi, af håndsorsteret uld fra vores egne får. Vi kommer altså skridt for skridt nærmere vores mål, at få alle processer i tøjfremstillingen med. Samtidig produceres der fortløbende tøj til "daglig brug". I øjeblikket syes der på den første håndvævede dragt til et barn på omkring 10 år.

OVNE

Til brylluppet den 19 maj lavede Venneforeningen en ovn, som var stor nok til at bage brød til 80 gæster. Den viste sig desværre besværlig at bruge til daglig. Dels var den svær at varme op, dels var de mange gløder svære at fjerne. Ovnens var ikke helt tæt og vi havde ikke tid til at lave nye låger. Resterne af lågen fra vores gamle ovn brændte op under bagningen en varm juledag, fordi gløderne ikke var fjernet tilstrækkeligt godt. Brødene blev imidlertid meget gode.

Vi spiste nu fladbrød resten af sæsonen. Denne type brød er uløseligt forbundet med bagning over åben ild. Teknikken kendes over hele verden og er yderst effektiv – brødene bliver hurtigt gennembagt og får en dejlig smag. De snobrød vi ynder at lave i Danmark er dårligt håndværk – hvor kun de mest udholdende undgår at spise rå dej. Hævebrød skal bages i ovn for at blive gennembagt – på åben ild bager man fladbrød!

Fladbrødsbagningen gav nogle af sommerens hyggeligste stunder ved 'farvebålet'. Skoven er lige ved siden af, og det er tit rart at slippe for den bagende sol ved den store bålplads. Det er også skægt for dem, der har prøvet at bage brødene tidligere – det er en lille sejr helt at have ansvaret for bålstyring og brødbagning.

Noget andet er, at de nybagte fladbrød med frisk-kærnet smør og måske lidt kærnemælksost, åbenbart er en kulinarisk oplevelse som børnene helst ikke vil snydes for. "Åh, jeg elsker de brød!", "De der brød

kan jeg huske fra sidste år, de smager bare så godt" eller "Hov, de smager jo godt!?" Sådanne kommentarer får vi stort set hver dag.

De fladbrød, vi laver i Vikingelandsbyen, adskiller sig alligevel meget fra sydligere brødtyper som pita-brød og indiske chapati. Disse er alle bagt på hvede, der var sjældent i vikingetiden. Vi bruger hovedsagelig byg og rug og dertil gerne havre, hvilket giver en helt særlig smag til brødet. Det groftmalede mel fra vores kværne er også med til at give en anden struktur. Det muliggør et meget saftigt, smagfuldt brød. Dejen kan dog være lidt svær at ælte for de mindste.

Erik Kjersgaard taler om ordet *læv*, og konstaterer, at det fandtes i det nordiske sprog allerede i oldtiden. Han mener at ordet betegner oldtidens usyrede brød; mel og måske salt rørt op i vand. Omkring år 1000 sker der et skred i danskernes brødvaner. Man opdager sammenhængen mellem surdej og hævnning, og rugen vinder frem på bekostning af byggen. "Sammen med den nye teknik indførte man fra tysk et nyt ord, nemlig Brot – vort brød, der karakteriserede den nye slags brød til forskel fra de traditionelle lever." (Kjersgaard, *Mad og øl i Danmarks middelalder*, Nationalmuseet, 1978)

I resten af Norden spises det ugærede brød den dag i dag. Svenskerne og nordmændene spiser tunnbrød, knäckebröd og flatbrød, finnerne spiser rieska. Disse brød bliver tit lavet helt af byg eller havre.

Rygeovnen gjorde tro tjeneste også denne sæson. Det nye hold medarbejdere lærte grundreglerne for at ryge fisk. Vi må finde et nyt låg til ovnen – den finerplade, vi har for øjeblikket, 'gør ondt i øjnene'. Måske vil et simpelt uldtæppe fungere fint?

BRÆNDESKJUL

Et grubehus kan varmes op på næsten ingen tid, fordi det er gravet ned i jorden. At varme Salshuset op bliver en helt anden affære. Vi får brug for meget brænde, som desuden skal være knastørt! Ellers kan vi ikke være i huset for røg. Derfor begyndte vi sidste år på at bygge et stort, nyt brændeskjul mellem hegnet og køkkenbordene. Alle stolper kom i jorden før børnesæsonen, men alt det øvrige måtte vente. Når solen skinnede varmest i juli måned, spændte vi et stykke stof ud over stolperne. På den måde fik vi en arbejdsplads i skygge. Brændeskjulet kommer forhåbentlig også til tage noget af kraften fra Vestenvinden, som blæser gennem Store Vejleådal og om efteråret blæser varmen væk fra vores madbål. Måske ville 'læskur' være et mere passende navn for halvtaget? Vi har brug for skygge, såvel som for ly og læ.

GRYDER

I maj 1998 brændte der hul i den store jerngryde, vi har rekonstrueret efter det norske skibsfund i Oseberg. I sommer kunne vi så indvie Oseberggryde nummer to. Den blev færdig få dage før sæsonstart, og vi fik travlt med at koge hirsegrod for at få den tætnet. Vores første gryde holdt i 6 år. Nu må vi se om 'lillebror' klarer sig ligeså flot.

Jerngryden havde i år selskab af en lille klæberstensgryde med langt håndtag, som viste sig fortræffelig til at forkoge hestebønner i. Klæbersten holder lang tid på varmen. Når gryden én gang er varm, kan man hælde nyt koldt vand i og det koger lynhurtigt op. Vi fandt ud af, at vi kan tage fat i håndtaget og flytte rundt på gryden selvom vandet i den koger.

En større klæberstensgryde – uden håndtag – pryder udstillingshylden i Multihuset. Den venter på at få en hank og en fast plads i Salshuset.

HAVERNE OG TREKANTEN

Lige efter at vi havde sået, kom der en brandstorm – den tog de fleste af vores krydderurter, og dem der ikke blæste væk endte de forkerte steder i haven. Ærterne blev væk, sandsynligvis spist af mus. Vi havde den mest regnfulde september i mands minde og kun halvdelen af hveden blev høstet. Hørren blev høstet. Kvanen kom ikke op – for tredje år i træk. Nu har den fået sin egen lille have, hvor den bliver puslet og plejet.

Alligevel havde vi stor glæde af køkkenhaven og fik et fint udbytte af hestebønner, løg, selleri og majroer.

Den pædagogiske virksomhed

Det var svært for børnene at komme til at luge i haven, fordi der ikke var havegange at gå på efter stormen, og vores selleri og majroer skulle have ro til at komme op. Til gengæld gjorde det underværker på vores høst af mælkebøtter.

Indsamling ude i skoven var en fast del af hverdagen. Først brænde, så brændenælder, løgkarse...

Mod slutningen af sommeren mistede urterne i skoven deres sprødhed. Så kunne vi høste i haven, men indsamlingsturene fortsatte med bær, nødder, æbler, og ikke mindst store mængder gyldenris som kan farve garn smukt gult.

Af haveredskaber har vi flere store træskovle og -spader, som er svære at håndtere for de mindste. Da jorden i køkkenhaven bliver hård kræver det små, slidstærke redskaber at få ukrudtet op. Hvad har vikerne brugt? Vi må se om vi kan finde ud af noget på dette område?

Vi vil nok prøve at indhegne trekanten, så vi kan lade dyrene græse den ned om nødvendigt. Når vi skal udvinde jern og brænde trækul på området, behøver vi så ikke først at slå en hel urskov af græs og ukrudt.

DYREHOLD

I år fik vores tre moderfår og deres fem lam selskab af koen Nøkkerose og hendes røde tyrekalv. Kalvens navn blev der vist aldrig helt enighed om. Jørgen kaldte ham Balder, men Maria og Kirsten mente, at kvæg ikke kan have gudenavne. De omdøbte ham derfor til Baldrian. Måske kan tvisten bilægges til næste år. For første gang skal vi have dyr gående hele vinteren – fire kalve og en ikælvet ko!

På trods af snestorm og kulde mødte så mange op om morgenen ved tilmeldingen til sæsonen 2001, at der allerede var udsolgt kl. 11. Tilmeldingen foregik, som den plejer, ved personligt fremmøde og telefonkontakt. I år holdt e-mailen sit indtog og vi kan forvente, at vores hidtidige procedure bliver umulig at styre tilfredsstillende. De senere år har flere givet udtryk for at 'først til mølle'-princippet var urimeligt. Vi vil derfor i 2002 forsøge at lave en tilmeldningsprocedure, der tager højde for kritikken, med det formål at sikre, at alle børn i Albertslund igennem deres opvækst får flere muligheder for besøg i Vikingelandsbyen.

78 grupper besøgte os, fordelt på 100 dage. 9 grupper har aflyst deres besøg, på grund af sygdom, forglemmelse eller dårlig vejr. Sæsonen omfatter to vinteruger i januar, og sommeren med start den 2. maj og frem til og med efterårsferien. Igen i år fik vi en lang venteliste, men endnu flere opgav at komme på venteliste, fordi de mente de ikke kunne komme til alligevel.

Musikken fik en plads i Vikingelandsbyens hverdag allerede forrige sæson. Nu var den årets tema og kom ind i formidlingen på mange planer. Som stemningskaber blev den brugt ved børnenes ankomst til landsbyen, og ved måltidet. Selv uden døre kan det således lade sig gøre at få roen til at falde over en flok staldkåde børn. Fortællende sange, de såkaldte middelalderballader, var også godt repræsenteret i år. Især kvadet om Sigurd Fafnersbane blev sunget mange gange, med eller uden ledsagende historie. At denne type sange fortæller en historie, er jo en kvalitet i sig selv, men vi ved også, at vikerne sang fortællende sange. Dertil kommer, at balladerne er på dansk. De har nogle spændende, anderledes melodier og omkvæd, som gør dem ret nemme at synge med på.

Musik som arbejdsredskab er et stort område, som vi kun lige fik taget hul på. Med Helle Thun, som har studeret sang, blandt andet i Sverige, gjorde kyling sit indtog i Vikingelandsbyen. Det er en stemmeteknik, som er brugt af kvæghyrder i Sverige og Norge igennem århundreder. Teknikken gør stemmen meget gennemtrængende. I det rette landskab og i stille vejr kan kyling høres op til 10 km væk! I landsbyen kyler vi ved spisetid, når dyrene kaldes ind og, ikke mindst, hvis særlige beskeder skal ud til grupper der strejfer rundt – det kan faktisk høres helt ud til Dyssekilde, med mindre der er modvind.

Især arbejdssange og -musik er en naturlig del af en vikingelandsby. Vi mangler arbejdssange, der er nemme at lære og huske. Børnene skal være med i musikken i højere grad end de er nu. Salshuset kommer til at udgøre en perfekt ramme for dette. Det

kommer også til at betyde meget for brugen af instrumenterne, at de får deres egen plads i Salshuset.

Fårene blev efterhånden en fast del af formidlingen – børnene hilste på dem hver dag. Når vi skulle bruge uld, klippede vi dem, og i efteråret blev vi så sultne, at vi slagtede to lam. Vi nåede ikke at træne vores ko, så vi kunne malke den. Vi forsøger igen næste år.

Som et eksempel på nogle af vores mange eksperimenter, vil vi dvæle lidt ved vores brug af den drejekværn, som Zinta nåede at gøre færdig. Under et besøg i Tunis fandt Jørgen måske svaret på, hvordan drejekværnen skulle betjenes. Han så fem drejekværne, alle med et hul, der kom skråt ud i siden på løberen. I Saharas ørken under et besøg i en jordhule prøvede han, sammen med en tunesisk kvinde, at arbejde med drejekværnen. De trak løberen rundt med en pind omviklet af et tov, som var fastgjort i det skrå hul på løberen.

Et sådant skråtstillet hul ses på en tilsvarende løber på Ribes Vikingemuseum. Romerne har formodentlig taget drejekværnsmodellen med til Tunis, der dengang var en romersk provins. Vikingerne har ligeledes hentet inspiration hos romerne til deres drejekværne.

Sammen med børnene eksperimenterede vi med brugen af drejekværnen. En mindre justering så det

malede kornet selv søgte ud mod kanten viste sig nødvendig, før den kom til at fungere tilfredsstillende.

Alle var imponerede over hvor, effektivt og hurtigt kværnen arbejdede.

Skubbekværnen og vores første drejekværn lavet af marksten er ikke længere det første valg, når der skal males mel.

Den nye drejekværn får sin plads i Salshusets køkkenafdeling.

Hele Vridsløselille Skole var i skoven den 21. juni. Vi lavede aktiviteter for en del af skolen, omkring 120 børn og voksne, under parolen "Hvad kan mange hænder udrette på en formiddag". Vi fik en rigtig hyggelig dag sammen. Da vi spiste den varme suppe, kunne vi gøre resultatet op. Vi havde fået en ny bålplads, stammerne til halvtaget var afbarket, lindebast var tilvirket til tov, to store ahorntrær var fældet og hugget til brænde, og endelig var den sydlige del af vores hegn blevet færdiggjort. To grupper stod for maden og den musikalske underholdning på dagen. Vi ved ikke, om der efterfølgende bliver kylet i skolegården? Vi håber det!

Det blev også året, hvor vi afsluttede et 9-års forløb med 9.b fra Birkelundskolen. De kom første gang i Vikingelandsbyen, da de begyndte i skolen. De plantede eg, bøg, ask, vilde æbler og hassel til erstatning for ahorntræerne – ahorn hører ikke hjemme i vikingetiden. 9.b har fulgt træernes vækst, og gennem årene arbejdede med træ som materiale. Klassen overnattede her, og vi takkede dem for indsatsen. De har hugget på tømmer til Salshuset, tilvirket dyvler, fældet ahorn, lavet tovværk og meget mere. De er en del af Vikingelandsbyen historie, ligesom vi er en del af deres.

I hjemmeferien tilbragte 20 børn atter en sommeruge i Vikingelandsbyen. Mange af børnene kommer igen år efter år, og tager også deres små søskende med. Vi fik en dejlig uge, som, traditionen tro, blev afsluttet med et arrangement, hvor forældrene var inviteret med. Børnene havde hele ugen trænet flittigt med sværdene, og om fredagen demonstrerede de deres kunnen i et tænkt overfald og forsvar af Vikingelandsbyen.

Flere ældre børn tilmelder sig. Er det rimeligt, at de begynder at falde for en aldersgrænse, hvis interessen stadig er der? Kunne ugen udvikles til en familieuge? Når vi er veletablerede i Salshuset, vil vi se nøjere på sommerferietilbuddet.

Mange af vores emneforløb er meget vejrafhængige. Såning og høst af hør og hvede regnede væk. Det samme gjorde jernfremstilling og trækulsbrænding. Det er svært at skemalægge for eksempel høsten i januar måned. Det kan ingen bonde. Måske skal vi lave

om på den type af tilbud, og blot lade dem indgå i dagligdagen?

Det er måske alligevel her, vi kommer vikingerne nærmest? En viking var jo frem for alt bonde og afhængig af naturen og vejret. Når vi oplever ager- og havebrugets glæder og bekymringer, forsvinder de tusind år, som skiller os. Kan vi formidle det, rammer vi virkelig noget.

Vores lindebastproduktion er efterhånden nået op på et højt niveau. Den viser processen, fra lindetræet fældes til man står med et stykke færdigt lindebaststov – og det virker lige forunderligt hvert år.

Under årets slagting udviste klasserne stor interesse og modenhed i deres refleksioner over så store spørgsmål som liv og død og menneskets forhold til naturens gang, i dag og i vikingetiden. Invandrerbørnene er ofte tættere på disse spørgsmål. Vi kan måske sammenligne det med tilværelsen på landet i Danmark for 40-50 år siden.

Günner, en tyrkisk dreng fra en 4. klasse var det første barn i Vikingelandsbyen, der næsten helt selv klippede et får. Børnene skal så vidt muligt selv holde fåret og styre saksen. Det er en stor udfordring, men også en stor oplevelse. Det ses tydeligt på 'Günner Fåreklipperen' (se side 8).

Når ulden skal bearbejdes videre, ser vi tit, at de lidt mere stille piger her finder en niche. At sortere, kæmme, tese og spinde uld kræver, at man har ro i kroppen.

Det er vigtigt, at børnene kan se, at vi bruger de ting de laver. Slyngede og flettede bånd bruges som bæltter. Små flettede stykker er nu syet sammen til et stort dejligt filtæppe. Det er til at tage og føle på. Måske skal vi bruge flere mindre væve i stedet for én stor? Det er jo alligevel processen fra uld eller hør til garn og derfra til stof, som er kernen i tekstilarbejdet. Det forløb, vi kan tilbyde, er tilmed helt unikt, da den type uld, vi har, ikke findes hos moderne får. De egenskaber, vores garn får, er altså helt specielle. Det er en stor udfordring for os at kunne formidle dette til børnene.

SET OG HØRT I LANDSBYEN

Da hestebønnerne skulle sås, blev børnene meget distraheret af de mange frøer på marken. Derfor blev hestebønnerne sået efter 'frømetoden' – der hvor frøen landede ved hvert høb, blev en bønne sået. Behøver vi sige, at rækkerne var skæve?

En børnehavedreng står og kigger ned i vandtruget og udbryder: "Opfandt vikingerne også vandet?"

Nogle børn er sammen med Kirsten gået ned for at hilse på dyrene. Kirsten fortæller at "det-der-er-en-ko" og "det-der-er-en-tyr" og fortæller at Nøkkerose er mor til Baldrian. Det hopper børnene ikke på: "Hvis det er en ko og det er en tyr, hvordan kan den ene så være mor til den anden?", "Ja, hunnen kaldes ko og hannen tyr." "Nåå, det er en dreng!"

Åbent hus

DANMARKSHISTORIEN I VESTSKOVEN

Endelig en Vestskovsdag hvor det ikke regnede! Den 3. juni holdt vi åbent hus under temaet Flittige hænder. Underrubrikken var broderier historisk set, og det passede jo os fortræffeligt. Risbytapetet kom i centrum, og vi kunne fremvise det første færdige stykke.

Vikingelandsbyen valgte dog at se bredt på temaet, og publikum fik flere eksempler på, hvad man kan lave af husflidsarbejde. Nanna Berthelsen flettede pilefletkurve, og Rie Jepsen brikvævede bånd fra Mammengraven i Jylland. Pelle Buhl huggede videre på runestenen sammen med Zinta. Brian Frandsson og vores egen Klaus viste, hvordan man fremstiller glasperler på vikingetidens måde. Jørgens mor, Manny Poulsen, fremviste æbledukker iført egnsdragter, hun selv har lavet gennem mange år. Shaia fra Syprojektet arbejdede i vævehuset. Linda Boye fra Amtsmuseumsrådet udstillede væveredskaber, fundet her på Vestegnen. Venneforeningen var som sædvanlig godt repræsenteret. De viste, hvordan man spinder på håndten og fremstiller smykker og ringbrynjer.

Fire dygtige børn fra Hugin&Munin-klubben fik til opgave at bage fladbrød. De klarede det helt selv – omkring 100 fladbrød blev det til! Det må siges at være en præstation!

9-ÅRS DAG

Årets tema i Vikingelandsbyen var musik, og det blev også temaet for Årsdagen. Vi havde inviteret flere musikere, og de gav hver deres bud på gammel musik.

De svenske munke, musikgruppen Gravrost, som besøgte os sidste år, kom forbi igen. Nu var munkutterne udskiftet med vikingetøj – måske fordi de havde fået en kvinde med i gruppen? Musik fra Europas middelalder og gammel nordisk folkemusik stod på programmet. Vi bad Gravrost komme igen til åbningen af Salshuset og det ville de gerne. Måske kan vi håbe på en god tradition med besøg af vores svenske venner?

Helle Thun, som lærte os kyling i løbet af sæsonen, gav os prøver på en spændende form for musik. I en meget stemningsfuld seance samlede vi alle gæster, og 'lagde musik ind i Salshuset'. Omkring hundrede mennesker holdt én tone, en drone, alt imens Helles smukke stemme klingede ind i hver en krog og splint af huset. Det var meget intenst, faktisk så meget at nogle små børn begyndte at græde – de havde aldrig oplevet noget lignende.

Lars Koldkjær, som er musiker og komponist, holdt en workshop i Salshuset, hvor også alle vores musikinstrumenter var udstillet.

Vores 'egen' musikgruppe, Frenja, var som sædvanlig på plads, og var denne gang elever hos Lars, som gav nye ideer til musikarrangementer og brug af instrumenterne.

Jørgen fortalte historien om Sigurd Fafnersbane og som afslutning dansede alle kædedans, og sang Sigurdskvadet. Det blev dog kun til nogle få af versene – i sin helhed har sangen over 700 vers!

Venneforeningen gjorde en flot indsats ved at stå for maden, foruden at bidrage til den hyggelige stemning.

At solen skinnede til musikken var måske også en medvirkende årsag til at 9-årsdagen blev et af de mest intense arrangementer, vi endnu har haft?

Det er en stor glæde, at så mange mennesker igen og igen finder vej til Vikingelandsbyen, når vi holder åbent hus!

Venneforeningen

I mange år har Vikingelandsbyens venneforening været med til at skabe leben i landsbyen ved vores åbent hus arrangementer. Det har de blandt andet gjort ved at optræde i vikingetøj, ved at medbringe heste, ved at demonstrere forskellige håndværk eller spille musik. Ved dette års åbent hus-arrangementer var det Venneforeningen, der stod for maden. Det er utroligt dejligt for os at kunne koncentrere os om gæsterne og dagens program.

Også i Salshusbyggeriet yder Venneforeningens medlemmer en uvurderlig indsats! Byggeaftenerne fortsatte hele sommeren. Til 'Store Lerklinedag' den 4. juli stod gæve kvinder og mænd og klaskede en blanding af hestemøg, strøelse og ler op på Salshusets endegavle. I årets sidste byggeweekend ville folk nærmest ikke slippe værktøjet igen, så engagerede var de i deres arbejde. Det giver os en dejlig vitaminindsprøjtning!

Venneforeningen holdt 'onsdagsaften' i Multihuset anden onsdag i hver måned. Årets emner har blandt andet været pileflet, billedaften, smykkefremstilling og fortælling.

Kurset i pileflet resulterede i nogle flotte kurve og bakker, som først skal i brug i forbindelse med indvielsen af Salshuset.

Elsebeth, som er lærer på Vridsløselille Skole og medlem af Venneforeningen, viste dias og billeder fra sine besøg i Vikingelandsbyen. Jørgen holdt et oplæg om historiske værksteder og landsbyens pædagogiske og idémæssige baggrund. Det har givet Venneforeningens medlemmer et indblik i Vikingelandsbyens dagligdag.

Gæster

Syprojektet kom på besøg lige inden sæsonstart og 'fik lov til' at være forsøgskaniner ved madgeneralprøven.

Den 19. maj var en helt særlig dag. Borgmester Finn Aaberg viede Venneforeningens Bo og Bente i Salshuset. Det var første gang Salshuset blev brugt og det blev en minderig dag for brudeparret og deres 80 gæster.

Mange henvendelser kommer fra lærere eller andre, som gerne vil bygge et vikingetidshus eller lave en form for historisk-værkstedsarbejde. Et eksempel på dette var en lærer, som kom hele vejen fra Møn. Hun skulle have hjælp til at sætte en dreng fra 9. klasse i gang med at bygge et grubehus!! Vi håber, for drengens skyld, at vi var til nogen hjælp.

Blandt andre aftalte besøg kan nævnes:

- Amatørarkæologforeningen Tværpilen.
- Nationalmuseets børneklub Hugin & Munin på Vestegnen.
- Albertslund Kommunes nye medarbejdere i skoler og daginstitutioner.
- Glostrup seniorforening.
- En faglærer fra Møbelsnedkernes Tekniske Skole.
- Lederen af en vikingeboplads på den vestnorske ø Karmøy.

Mange enkeltpersoner og grupper har deres faste ture forbi os. Nogle går tur med hunden hver dag, andre tager mad med og måske snupper de sig en Gammel Dansk, når de som en tradition fejrer fødselsdag her.

En særlig fornøjelse er det at se de allermindeste vuggestuebørn tulle rundt med alle sanser åbne, viftende ivrigt med armene, før de forsvinder ind i Vestskoven. Den lille plads foran runestenen bliver tit brugt som spisested for disse små grupper.

I januar var vi, sammen med Roskilde Vikingskibshal og Lejre Forsøgscenter, værter for det årlige møde for De Historiske Værksteder i Danmark. Grubehuset blev fyret op, og på kun 2 timer blev det lunt nok til at genopvarme 50 kolde deltagere, som kom lige fra det vindblæste Lejre. Det var et fint eksempel på fordelene ved denne måde at bygge huse på! Multihuset viste ligeledes sin store anvendelighed, da det uden de store problemer blev lavet om til forelæsningsal.

Bente og Jørgen holdt et oplæg om baggrunden for Salshuset.

Den 29. august var vi selv gæster ved et meget fornøjeligt 25-års jubilæum for Naturskolen. Uffe viste os, hvor svært det er at fordreje hovedet på en høne.

Vi deltog også i børnefestugen i uge 22 og delte skæbne med resten af lejren – mange af vores aktiviteter druknede i regn!

Medier

Vikingelandsbyens hjemmeside er ved at tage form. Det er en stor udfordring for os, for vi vil gerne kunne sprede os over både ny og gammel teknik! Hvordan kan vi med moderne teknik formidle den ro og fordybelse som vi lægger så stor vægt på i Vikingelandsbyen? Vi har valgt ikke at konkurrere på tekniske, smarte raffinementer. Det er mange meget bedre til end os. Vi prøver at give hjemmesiden vores eget specielle udtryk og form. Det skal lede barnet videre fra at have eksperimenteret og haft hænderne dybt begravet i materialerne under et besøg i Vikingelandsbyen, til at kunne søge mere viden på hjemmesiden. Baggrundsbilledet skal være skiftende materialer som hør, træ og potteskår. Siden skal holdes i vikingetidens farver. Børnene skal kunne genkende aktiviteten og genstandene, og herfra klikke sig ind på videre fordybelse. Vi håber også, at børnene med deres egne bidrag kommer til at sætte præg på hjemmesiden. Vi arbejder støt og rolig på hjemmesiden, som var det et Salshusbyggeri.

Mark og Sarah fra Teglmoseskolen lavede et indslag om Vikingelandsbyen i forbindelse med et øveprojekt til Projektogaven. Vi glæder os til at se resultatet.

Vi får tit tilsendt billeder, ikke mindst digitale billeder, fra de besøgende klasser. Det er dejligt at få respons på denne måde. Mange af billederne er meget flotte og kan bruges for eksempel i Årsberetningen. Vi har nemlig problemer med at få taget nok billeder fra dagligdagen med børnene, for når børnene er her, er vi selv fuldt optaget af formidlingen.

Kurdisk radio/TV optog et fjernsynsindslag. Her fik vi lejlighed til at fremhæve Vikingelandsbyen som et sted, hvor vi formidler mødet mellem kulturer både i vikingetid og i nutid.

Et hold FDF-spejdere kom forbi en aftenstund, hvor Venneforeningen holdt onsdagsmøde. De fotograferede og lavede interviews til en artikel i spejderen's landsdækkende blad.

I bogen *Udendørs-pædagogik – boglig dannelse og sanselig erfaring*, af Lars Ove Dahlgren og Anders Szczepanski, optræder vi på flere billeder uden kildehenvisning. Det ville have været på sin plads at nævne Vikingelandsbyen ved navn.

Udhængsskabet og informationstavlen fungerer nu i det store hele som de skal. Vi har dog lidt problemer med at billederne blegner og der dannes dug på indersiden af skabsruden.

Vi har også fået vores eget afsnit i Kåre Johannsens nyudkomne bog, *Danmarks Vikingetid*. I bogen præsenteres blandt andet seværdigheder fra og om vikingetiden i Danmark og Sydsverige – heriblandt historiske værksteder.

Årets tema 2002 – fortællekunst

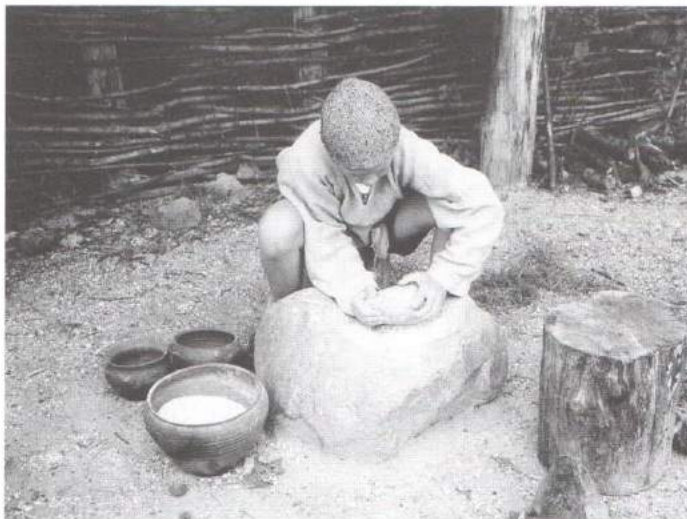
Hvad adskiller vikingetiden fra snart sagt alle andre historiske perioder?

Er det ikke en følelse af, at vikingetiden er VORES? At vi kan forholde os til menneskene, at vi identificerer os med dem og føler, at vi kan forstå, hvordan de tænker?

Hvordan kan det være?

Det er ikke kun, fordi hele verden for tusind år siden rystede i bukserne, så snart nordboerne nævntes.

Går vi en tur i en boghandel, falder vi straks over op til flere bøger med nordiske gudesagn. Disse bøger indeholder et sammensurium af fortællinger fra mange forskellige kilder. Fælles for dem er, dels

den store mængde historier, dels den livagtighed, med hvilken disse fortællinger formår at formidle en virkelighed fra en svunden tid. Fælles for dem er også, hvor menneskelige personerne virker. Såvel guder som helte oplever glæder og sorger, har fejl og mangler, som gør dem nemme at forholde sig til. Faktisk kan vikingetiden, gennem fortællingerne, virke lige så levende som vores samtid.

Fortællingerne er faktisk så fulstændigt indvævet i begrebet 'vikinger', at det er svært at skelne dem fra hinanden. Hvad er vikingetiden egentlig? Er det ikke den tid hvor resten af verden talte om os? Fortællingerne om vikingerne fandtes længe inden arkæologien blev opfundet, og er stadig en vigtig kilde til vores viden om tidsperioden. Det er især omverdenens fortællinger om vikingerne, for eksempel de frankiske og angelsaksiske annaler og de arabiske rejsendes øjenvidneskildringer. Men også nordboerne selv har

fortalt om vikingerne. 'Viking' er et begreb i de islandske sagaer. Men ligesom alle gudfortællingerne er sagaerne nedskrevet senere – i middelalderen.

Fra selve vikingetiden er der bevaret billeder, som viser historier, vi kan genkende fra senere kilder. Historien om Sigurd Fafnersbane er blevet hugget ind i en klippe i Ramsund i Sverige, og Thors Fisketur genfindes på flere billedsten. Hugget i sten er også runestenenes korte fortællinger.

Bøger og skrivekunst er noget, som først dukker op sammen med kristendommen. Men pergament fremstilles af kalveskind, så det er også et ressourcspørgsmål, hvor meget skind, man kan bruge til sådan et uproduktivt formål. De ting, man skriver ned, er altså det, man virkelig mener er værd at bevare – ofte noget, der er ved at forsvinde. Derfor kommer der en 'nordisk renæssance' i 1200-tallet, hvor man forsøger at holde fast i vikingetidens dyder.

Snorri Sturlasson, som levede fra 1179 til 1241, var en islænding, efterverdenen kan takke for meget. Han var historiker og digter, men også politisk aktiv. Han skrev et værk om de norske konger, *Heimskringla*, men også det vi i dag kalder for *Snorres Edda* eller *Den Yngre Edda*. Det er en håndbog for digtere, som indeholder mange gudesagn i genfortælling. Snorre skrev på sit modersmål, islandsk, og åbenbart med en stor kærlighed til sit stof.

Et andet værk er *Den Ældre Edda* eller *Den Poetiske Edda*. I 1600-tallet fandt man på en islandsk gård et manuskript, *Codex Regius*, som indeholder mytologiske digte. På sproget og skriften kan man se, at håndskriftet stammer fra slutningen af 1200-tallet.

I Danmark skrev Saxo Grammaticus i begyndelsen af 1200-tallet *Gesta Danorum* – danernes bedrifter. Han skrev på latin, og et af hans mål var at gøre den nordiske oldtidsdigtning 'ligeværdig' med antikkens litteratur. Hans stil er meget personlig og partisk, ofte

kan han for eksempel ikke lide de personer, han skriver om. Men selv om han giver historien en drejning, baserer de sig dog på sagn og myter, som ellers ville være gået tabt.

Forfatterne til såvel de islandske sagaer som *Den Ældre Edda* er ukendte. De er nedskrevet i 1200-1300-tallet og kan inddeles i tre grupper – islændingsagaer, som udspilles i 900-1000-årene og mere eller mindre handler om almindelige mennesker, fornaldersagaer, som foregår i sagnhistorisk tid og er beregnet som underholdning, og endelig kongesagaer.

I spredte håndskrifter findes der yderligere nogle mytologiske digte og en del fortællinger, for eksempel helgenfortællinger. Endvidere findes der fra perioden for eksempel lovttekster og skjaldevers.

Ved nedskrivning er fortællingerne blevet bevaret. Men dermed er de også stivnet, blevet til 'rigtige' eller 'forkerte' i forhold til kilden. Fortæller man dem igen, får de nyt liv.

At fortælle en god historie er en kunst, men det er også også et håndværk, der kan læres. Her kommer billederne atter ind. "Et billede siger mere end tusind ord", lyder et mundheld. Det virker også omvendt, et billed sætter gang i tusind ord gennem associationer. I dag bliver børn stopfordret med billeder. Men de fleste er passivt tillegnet, ikke mindst gennem fjernsyn. Så er det mere aktivt at læse en bog. Og endnu mere aktivt er det, selv at kaste sig ud i det. Selv at selv fortælle en historie. Så skal vi bruge sproglige billeder – billedsprog.

I Vikingelandsbyen vil vi fokusere på dette, bevidstgøre, bruge. Ligesom med alt andet i Vikingelandsbyen skal vi så at sige have hænderne ned i det. Et besøg i Vikingelandsbyen er jo allerede billeder. Selve Vikingelandsbyen i sin form er fuld af spændende ting – billeder, som sætter fantasien igang. Vi vil hjælpe børnene til at give disse billeder ord. Demed giver vi vort til at holde en tradition i live. Vi har også rammerne, kan man sige. I et røgduftende vikingehus, ved et knitrende bål, kommer historierne næsten af sig selv. Måske er det derfor vi altid har fortalt historier i Vikingelandsbyen?

Men vi skal selvfølgelig huske, at en fortælling også har brug for en, som lytter. At lytte, at fordybe sig i nuet, at finde roen og tiden er lige så vigtigt. Vi skal lytte med øjne og ører, vi skal lytte med alle sanser. Også det vil vi fokusere på i det kommende år.

En stor fælles sejr venter forude

KÆRE MEDBYGGER

Jeg skriver til dig, fordi SALSHUSET efter 4 1/2 års arbejde nu er ved at tage endelig form.

Tiden er inde til at sætte en slutspurt ind. Vi indvier Salshuset på behørig vis i uge 35 år 2002. Da vi samtidig kan fejre vores 10 års jubilæum er der virkelig grund til at feste.

Alle, der har ydet en indsats, stor eller lille, får nu en mulighed for at deltage i slutspurten. Jeg har udarbejdet en lang liste over, hvad vi mangler at gøre for at nå målet.

Du kan deltage på mange forskellige måder:

1. Byggeweekender, hvor delmål for forskellige fællesarbejder opstilles.
2. Byggeaftener, hvor vi vil prøve at stille forskellige 'hold' til forskellige opgaver.
3. Selvstændige opgaver, der kan løses her eller hjemme hos dig selv.

4. Interessehold, der arbejder for sig selv efter en plan, de har aftalt med mig.

5. Andre muligheder for at deltage? Forslag?

Se på opgaverne, og ring eller skriv til mig, hvis du får lyst til at deltage i slutspurten.

De næste byggeuger ligger i uge 42 og 43. Her vil vi bygge fra kl. 8.30 til cirka kl. 15.00.

I weekenden den 20/21 oktober vil vi bygge fra lørdag morgen kl. 9.00 til søndag kl. 16.00.

Venlig hilsen

Jørgen

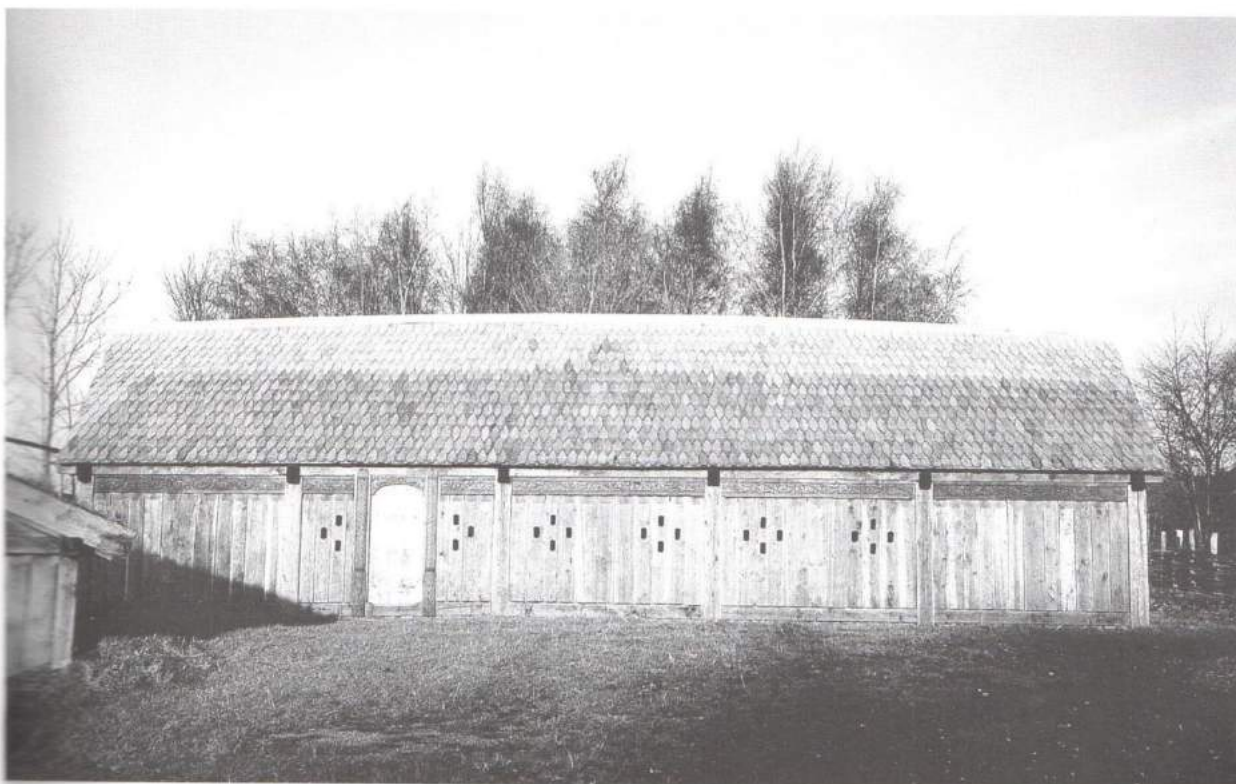
Vikingelandsbyen

Ledøjevej 35

2620 Albertslund

Tlf.: 43 64 20 29

E-mail: risby@vikingelandsbyen.dk

Vi har foreslået en såkaldt 'bufferzone' for publikum, inden mødet med Vikingelandsbyen. Her kunne der være mulighed for at se på dyrene, markarbejdet og vores rekonstruktionsarbejde, lave bål og spise madpakke. En fælles medarbejder nævnes også som en mulighed.

Vi håber at blive inddraget i diskussionen og planlægningen af de mange muligheder.

Vores dyrehold er under udvikling og hviler på nuværende tidspunkt på mit eget landbrug. Det er en af grundene til, at jeg har det, så det er i orden. Men i løbet af de næste 10-15 år skal der findes en permanent løsning. En Vikingelandsby uden dyr er utænkelig.

På vores initiativ er der indgået et samarbejde imellem Vikingelandsbyen, Dyregården og Teknisk Forvaltning. Det har resulteret i indkøb af Dexterkøer, som dem vi selv har, til afgræsning af nogle af kommunens naturområder. Der er etableret et samarbejde på tværs, som på længere sigt kan udvikles, så et permanent dyrehold kan fortsætte.

Vores samarbejde med Erhvervsafdelingen kunne udvikles videre. Syprojektet, under Shaia Awad, har et stort islæt af integration. Vikingetidens tekstilarbejde bygger bro mellem kvinder med anden etnisk baggrund og moderne tid i Danmark. På baggrund af ek-

semplet og vores iagttagelser af, at børn med en anden etnisk baggrund ofte er bekendt med vikingetidige teknikker, ser vi en mulighed, for at Vikingelandsbyen også kan bidrage til integration af mænd med indvandrerbaggrund.

Vikingelandsbyen som brobygger i kulturmødet kunne give sig andre udslag. Måske kunne vi inddrage Fritidsforvaltningen og lave et årligt vikingetogt. Det kunne være sammen med en klasse til en af vores nuværende venskabsbyer, eller vi kunne udvikle et nyt samarbejde med egentlige vikingevenskabsbyer?

Arbejdspresset i forhold til mennesker, som vi har i aktivering, er til tider meget stort. Mange har ydet og yder væsentlige bidrag til udviklingen af Vikingelandsbyen. De er gået herfra med en sejr, de kan bruge til noget – et nyt job, i gang med en uddannelse eller fået grundlagt en ny interesse. Arbejdet er særdeles personligt involverende.

Vi vil derfor komme med et forslag til overvejelse: Erhvervsafdelingen tilfører Vikingelandsbyen flere personaleresourcer. Vikingelandsbyen kan da gå på to lige stærke ben: Børneforvaltningen er ansvarlig for formidling af vikingetid til børn og unge. Erhvervsafdelingen er ansvarlig for træning til uddannelse og erhverv. Børneforvaltningens område er kendt og defineret. Erhvervsafdelingens område skulle i så fald nærmere defineres.

Vi kan se en model, hvor rekonstruktionsarbejdet styrkes. Det kunne være en del af en bufferzone mellem Vestegnmuseet og Vikingelandsbyen. Dette arbejde vil være erhvervsrettet på den måde, at grundlaget for nuværende håndværk læres. Gennem omgang med materialer og værktøjer og i udførelsen af nøje definerede opgaver gives en træning i arbejdsdisciplin og påpasselighed. Den målrettedhed, vi arbejder med, kombineret med den gode respons, som mennesker i jobtræning her får fra brugerne og fra publikum, har vist sig at give et velrettet spark til at komme videre.

Ved at deltage direkte i formidlingen har flere fået lyst til undervisning og pædagogik

Vi vil afslutte dette afsnit og Årsberetningen som helhed ved at citere fra *Hávamál* – Den Højes Tale – et Eddadigt fra vikingetiden:

VILJESTYRKE

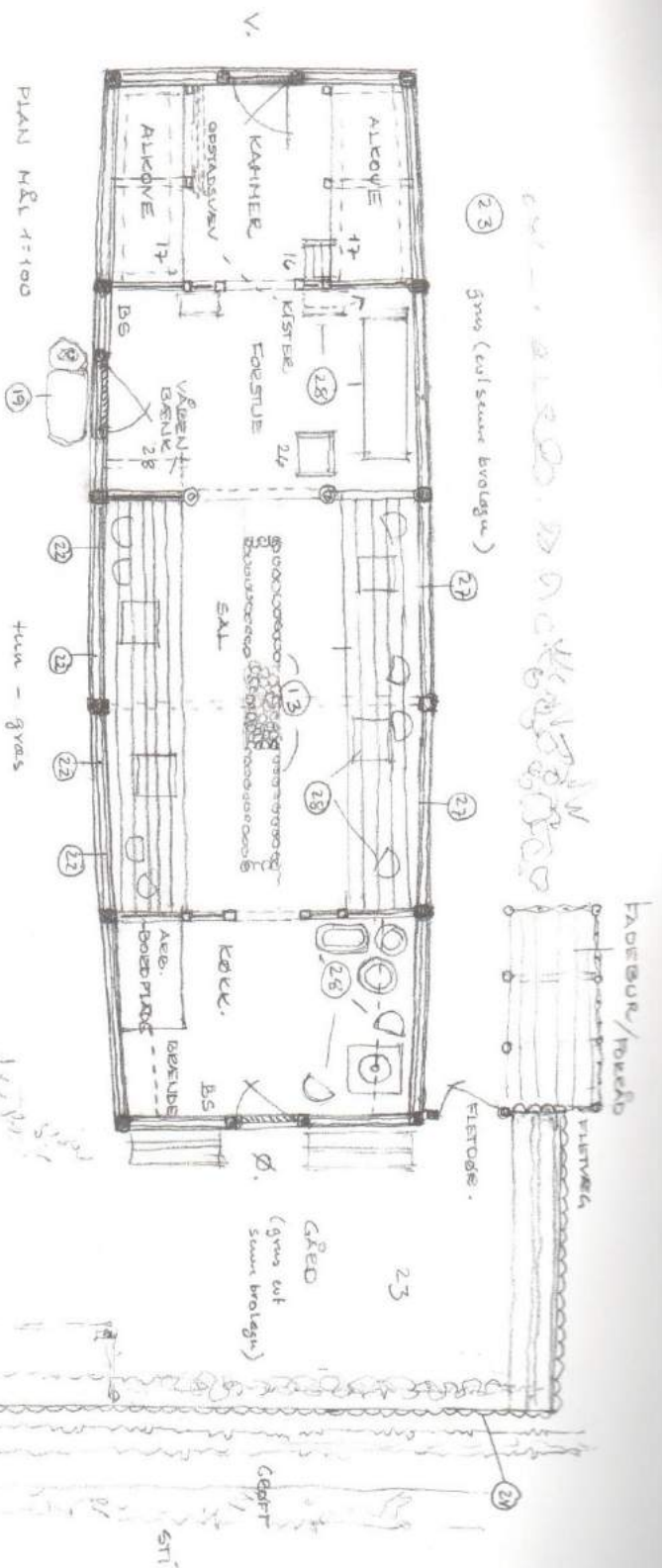
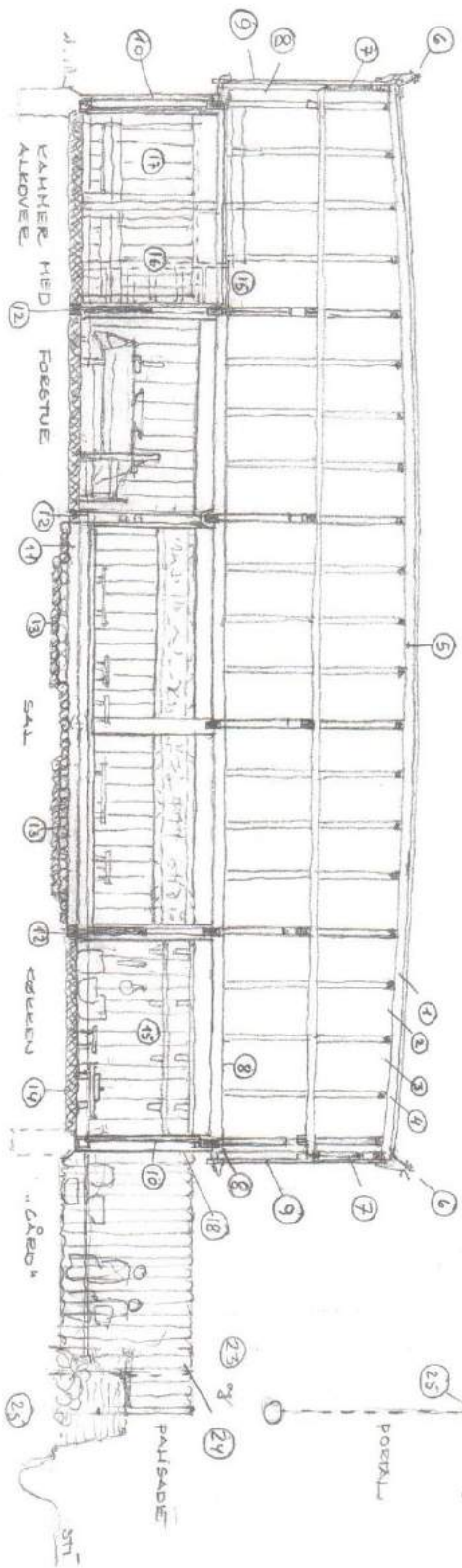
Tidligt op
og i gang med arbejdet
må den, der kun har få folk.
Meget forsinker
for den, der er syvsover.
Friskhed fører til rigdom.

Salshuset – slutspurt frem til indvielsen af Salshuset i uge 35 år 2002

Albertslund Kommune fejrer sin 20. festuge fra lørdag den 24. august til søndag den 1. september år 2002. I samme uge fejrer vi vores 10 års jubilæum og indvielsen af Salshuset.

Vi har en slutspurt på ét år – vi har ingen tid at spilde, derfor får I her et udkast til arbejdsopgaver, der skal løses inden da:

1. Måltagning til rygås.
2. Den sidste række lægtes sømmes på spærrerne.
3. De sidste spån lægges og sokkel for rygås udføres.
4. Der laves arbejds tegninger og beskrivelser til alle punkter 1-29.
5. Rygåsen tilhugges/tilpasses og fastgøres med trænagler.
6. 2 haner udkæres og monteres som afslutning på rygåsen.
7. Gatrammerne (de åbne trekanter i endegavlene) konstrueres og opsættes.
8. Tag lukkes mod vægge og gavl.
9. 4 vindskeder tilhugges og opsættes.
10. 3 døre laves (planker, smedearbejde, låse, ophæng og moderne lås).
11. 2 lange siddebænke (planker, strøer og pånagling).
12. 6 "lette" endevægge ved de 2 langbænke og ved soveafdelingen.
13. 2 ildsteder etableres.
14. gulve færdiggøres (leret er æltet én gang, behøver vi et slidlag? måske et nyt lag af sandmagret ler).
15. Hylde/loft (planker og nagler).
16. Stiger (tilhugning og samling).
17. Alkover.
18. Endegavle pudses færdig og kalkes – stråmætter beskytter om vinteren
19. Dørtrin – sten hugges til.
20. Salshuset males/overfladebehandles.
21. Kalfatring af Salshuset (alle sprækker m.m. lukkes).
22. Glughullerne lukkes (med svineblære og skodder?).
23. Området omkring Salshuset smukkeseres!!
24. Hegn etableres færdig på østsiden.
25. Ny Indgang skitseres og markeres af til indvielsen.
26. Højsædestol.
27. Risbyrapet.
28. Inventar og løsdele laves: langbord, der kan flyttes – småborde – skamler – væv – kister – drejekværns møbel – tønder – kar – skind – forskellige lys – op-hæng til gryder og andet grej – gryder (fedtsten/jern).
29. Duge, alkoveomhæng og andet linned samt tæpper og puder væves og syes.
30. Planlægning af indvielse og jubilæumsarrangement: 5 -7 dages fest: selve DAGEN – lejr? gæster/venner – tilladelse fra skoven? – tema for ugen – deltagelse af børn, hvordan? – specielt arrangement for Risbyborgerne – speci-el økonomi for denne uge? – tidsplan for organisering og annoncering – skal arrangementer følge festugen eller starter vi vores egen uge som afslutning på festugen?
31. Udarbejdelse af en ny 12-årsplan og sikring af økonomien til udførelse af planen.

23 gryn (vit skum brotugn)

23 GÅRD (gryn vit skum brotugn)

Handwritten notes in Swedish, including 'KÄMHER' and 'FÖRSTUE'.

FÄSTURE/ROKÅS

FÄSTURE

FÄSTURE

23

24

GÅRD

STI

POSTAL

FÄLTSÄDE

STI

Vikingelandsbyen
Ledøjevej 35
2620 Albertslund
Tlf: 43 64 20 29 (8-8:30)
E-mail: risby@vikingelandsbyen.dk
www.vikingelandsbyen.dk